

vůči manželu na poskytování slušné výživy po rozumu § 91 obč. zák., k níž náleží i slušné ošacení. K této otázce však nutno odpověděti kladně. Namítá-li první žalovaný, že si jeho manželka během posledního 1½ roku dala ušít osmeré šaty, přehlíží, že to byly pouze šaty obyčejné a pracovní z látek vesměs laciných, takže úsudek prvního žalovaného, že manželka nepotřebovala zvláštní šaty na cestu do lázní Smokovce, jest zřejmě nesprávný. Nerozhodným jest i, zdali si manželka mohla vybrati potřebné látky v jeho obchodě, nehledíc k tomu, že první žalovaný odmítl žádost manželčinu o látky z jeho obchodu. Ježto nižší soudy dále zjistily, že látky druhou žalovanou koupené nebyly ani luxusní ani drahé a první žalovaný neuplatňoval konkrétních námitek proti předpokladům o jeho společenském postavení a majetkových poměrech, dospěl procesní soud právem k úsudku, že s ohledem na okolnosti případu, poněvadž šlo o lázeňský pobyt manželčin, při čemž v kruzích, k nimž patří žalovaný, je zpravidla zapotřebí většího počtu šatů nežli doma, byl náklad úměrný společenskému stavu manželovu, takže nikterak nepřekročil rozsahu nároku manželčinu, plynoucího z § 91 obč. zák. Odvolací soud uznal správně, že manželka je právě tak jako manžel oprávněna uzavírat smlouvy a že ze smluv jí uzavřených je také zavázána, leč že by smlouvu uzavřela ve zmocnění osoby jiné, na př. svého manžela, v kterémžto případě by se proti placení mohla brániti (rozh. čís. 8683 a 12309 Sb. n. s.). Třetí osoba, uplatňující svůj nárok vůči manželu podle § 1042 obč. zák., nepozbývá možnosti nastupovati žalobou bezprostředně proti manželce jako dlužnici. Druhá žalovaná objednala sama práci u žalobkyně a nevyšlo nikterak na jevo, že při tom nevystupovala vlastním jménem a že sama nechtěla býti smluvní stranou. Žalobní nárok odvozovaný vůči druhé žalované ze smlouvy (objednávky díla) jest proto rovněž po právu.

Čís. 14994.

Nárok na odměnu za bilanční práce neztrácí zaměstnanec ani, je-li rok ztrátový. Přiměřenost bilanční odměny řídí se tu podle slušného zaměstnancova za pravidelné výkony pracovní a průměru bilančních odměn dříve zaměstnanci vyplácených.

Vzal-li zaměstnanec na vědomí rozhodnutí zaměstnavatele o tom, že do jeho platu jest od určité doby již započítána remunerace, a rozhodnutí tomu nijak neodporoval, vzdal se tím od této doby nároku na zvláštní remuneraci.

(Rozh. ze dne 26. února 1936, Rv I 197/36.)

Žalobce domáhá se žalobou jednak odměny za bilanční práce, jednak remunerace za dobu od 1. ledna 1934 do 30. září 1934. Žalovaná namítla proti žalobě, že žalobci nárok na odměnu nepřísluší, poněvadž je požadována za dobu, kdy měla již ztrátové roky; pokud pak jde o požadovanou remuneraci, vzdal se žalobce nároku na ní tím, že vzal na vědomí

rozhodnutí správní rady, jímž dnem 1. ledna 1934 počínajíc byly platy sníženy o remuneraci dosud každoročně vyplácenou. Nižší soudy uznaly podle žaloby, přiznavše žalobci za bilanční práci 14.000 Kč.

Nejvyšší soud přiznal za bilanční práce žalobci 9000 Kč, pokud pak šlo o požadovanou remuneraci, uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Výše bilanční odměny nebyla stanovena určitou částkou, nýbrž určovala ji žalovaná firma. Žalobce měl nárok, aby byl za vykonanou práci odměněn sice podle vůle žalované firmy, nebylo však závislé jedině na její vůli, zda žalobce odmění za bilanční práce, či zda mu odměny vůbec nepřizná. Bezplatnost bilančních prací nebyla mezi stranami sjednána a to ani pro případ neprospívání podniku žalované, což ostatně plyne i z přednesu žalované firmy samé, že od roku 1922 vyplácela žalobci bilanční odměnu pravidelně, ač měla již také ztrátový rok. Nemůže se proto žalovaná firma domáhati zamítnutí celého žalobního nároku na bilanční odměnu, nýbrž jest povinna dáti žalobci odměnu přiměřenou. Avšak právem uplatňuje, že nebyla při stanovení výše bilanční odměny za rok 1932 a 1933 správně zhodnocena pasivita jejího podniku, kterou i žalobce připustil. Byl-li podnik žalované pasivní, zhoršovala se jeho hospodářská situace postupem doby, a proto nelze žalované odepřít oprávnění, by za trvání hospodářské nouze snížila žalobci poměrně bilanční odměnu, přihlížeje k tomu, aby žalobce přiměřeně za jeho práci odměnila. Pro míru přiměřené odměny bylo pevným základem především žalobcovo služné v poslední době, které žalobce ve shodě se žalovanou firmou uvedl penízem 2.200 Kč a které jest odměnou za pravidelné jeho výkony pracovní, a dále průměr bilančních odměn dříve žalobci vyplácených. V poměru k těmto dvěma základnám pokládá dovolací soud podle § 273 c. ř. s. za přiměřenou bilanční odměnu za rok 1932 ve výši 5.000 Kč a za rok 1933, další to rok pasivity podniku žalované firmy, tedy období dalšího zhoršení jejího majetkového stavu, ve výši 4.000 Kč. Jen potud bylo dovolání žalované firmy vyhověno, že bilanční odměna, prisouzená žalobci ve výši 14.000 Kč, byla snížena na 9.000 Kč a že žalobní nárok na vyšší částku byl zamítnut. Pokud jde o nárok na remuneraci za dobu od 1. ledna 1934 do 30. září 1934 v nenapadené výši 1.650 Kč, uplatňuje žalovaná firma právem dovolací důvod čís. 2 § 503 c. ř. s. Odvolací soud dospěl k závěru, že žalobce nemohl ztratiti nárok na remuneraci tím, že se výkonný výbor žalované firmy usnesl, že od 1. ledna 1934 remunerace bude rozdělena na 12 dílů a že jest obsažena v měsíčním platu zaměstnancům vypláceném, třebaž žalobce podepsal výplatní listinu za měsíc leden 1934, ve které byla poznámka, že v gáži za leden jest obsažen i dvanáctý díl remunerace, poněvadž podpis výplatní listiny jest prý jen stvrzením, že žalobce gáži přijal, a nelze z něho dovozovati, že žalobce mínil se tím vzdáti nároku na remuneraci a že souhlasí s jednostranným rozhodnutím výkonného výboru o jejím zru-

šení. Odvolací soud měl také za to, že žalovaná firma neprokázala, že oznámila žalobci usnesení o zrušení remuneratione jiným způsobem. Právní závěr odvolacího soudu byl vybudován na neúplném skutkovém podkladě. Žalovaná uznávala, že až do konce roku 1933 bylo novoroční neb třinácté služné periodickou remunerací, avšak tvrdila, že služební plat žalobcův byl novou smlouvou mezi žalobcem a žalovanou firmou snížen a že žalobce od 1. ledna 1934 neměl nárok na remuneraci. Dovolatelka uplatnila, že žalobce vzal její usnesení o zrušení remuneratione na vědomí a přednesla k tomuto bodu, že žalobce v lednu 1934 sám rozeslal všem zaměstnancům dopisy, ve kterých jim sděloval rozhodnutí správní rady, že ve sníženém platu jest obsaženo i třinácté služné, a že také on sám vzal toto rozhodnutí na vědomí. V odvolání popřela dovolatelka také, že žalobce si při podepsání výplatní listiny nepovšiml sdělení v ní učiněného, že v měsíční výplatě jest obsažen také díl remuneratione, a vytýkala neúplnost řízení, pokud šlo o zjištění, jakým způsobem byl žalobce zpraven o snížení platu. Poněvadž žalovaná firma nabídla důkaz výsledkem stran o svém tvrzení, že žalobce rozesílal dopisy ostatním zaměstnancům o zahrnutí remuneratione do sníženého služného a že při tom vzal dotčené usnesení správní rady také sám na vědomí, a odvolací soud tento v tomto sporu hlavní a nikoli jen podpůrný důkaz neprovedl, dospěl k svému zápornému zjištění, že žalovaná firma neprokázala vyrozumění žalobce jiným způsobem, než podpisem výplatní listiny, na základě neúplného odvolacího řízení. Bylo-li by totiž prokázáno, že usnesení žalované firmy o snížení platu tím způsobem, že remuneratione jest zahrnuta již v měsíčním platu, bylo sděleno žalobci způsobem dovolatelkou tvrzeným, a že žalobce sdělení o snížení platu nijak neodporoval, bylo by tím prokázáno, že žalobce přijal usnesení (nabídku) žalované firmy na snížení svého služebního platu, tedy změnu dosavadní služební smlouvy v ustanovení o výši odměny za své práce, a že mezi ním a žalovanou firmou došlo takto k dohodě, kterou zanikl žalobcův nárok na výplatu remuneratione od 1. ledna 1934. Dokud tedy odvolací soud neprovedl důkaz výsledkem stran, nemohl učiniti závěr, že žalobce nabídku žalované firmy nepřijal a že šlo jen o jednostranný čin žalované firmy, který nemohl zbaviti žalobce nároku na remuneraci. Odvolací soud nemůže ani opominouti obíratí se přesným obsahem sdělení, které bylo žalobci učiněno na výplatní listině a bude mu podle § 182 c. ř. s. doplniti přednes stran o obsahu oné poznámky na výplatní listině, po případě i předložením výplatní listiny samé s onou poznámkou žalobcem podepsané, neboť, bylo-li usnesení žalované firmy o zrušení remuneratione a jejím zahrnutí do měsíčního platu sděleno obsahem poznámky na výplatní listině, nebylo by lze přisvědčiti právnímu názoru odvolacího soudu, že žalobce, podepsav výplatní listinu, potvrdil jen přijetí měsíčního služného, nýbrž byl by oprávněn závěr, že žalobce, podepsav výplatní listinu a neodporovav obsahu poznámky o snížení služného, projevil tak mlčky souhlas s nabídkou žalované firmy (§ 863 obec. zák. obč.). Tomuto závěru by nebránilo ani, kdyby bylo prokázáno tvrzení žalobce, že si oné poznámky o remuneraci nepovšiml, neboť následky vlastní nedbalosti při podepisování výplatní listiny musí nésti

žalobce sám a nikoli žalovaná firma, pro kterou nebylo vůbec poznatelné, že žalobce poznámku nečetl a její obsah nevzal na vědomí, nebylo-li zde zevních známek, které by tomu nasvědčovaly. Tyto zevní známky nebyly ani tvrzeny. Pokud jde o remuneraci 1.650 Kč, bylo proto dovolání vyhověno již z dovolacího důvodu čís. 2 § 503 c. ř. s.

Čís. 14995.

Smlouvu domovnickou lze uzavřít i mlčky.

(Rozh. ze dne 26. února 1936, Rv I 237/36.)

Žalobkyně tvrdí, že byla v domě žalovaných domovnicí, žádá na nich vrácení činže neprávem placené. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Žalobkyně snaží se dovodit, že ujednala se žalovanými smlouvu domovnickou mlčky, poněvadž prý žalovaní ji výslovně požádali, aby vykonávala v domě práce domovnické a ona tuto povinnost převzala a skutečně vykonávala všechny práce domovnické. Z toho nelze však ještě usuzovati, že strany měly v úmyslu sjednat domovnickou smlouvu podle § 1 zák. čís. 82/20 Sb. z. a n., ježto majitel domu může si domovnické práce dáti obstarati i osobami jinými bez uzavření domovnické smlouvy. Z obsahu dopisu ze dne 25. června 1929 jde najevo, že strany měly v úmyslu sjednat smlouvu nájemní, neboť žalovaná se zavázala, že byt ponechá pod ochranou nájemníků, pokud se ochrana nájemníků na jednotlivé byty bude vztahovati.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Jádrem sporu je, zda byla mezi stranami sjednána domovnická smlouva podle zákona č. 82/20 Sb. z. a n., ježto, došlo-li k takové smlouvě, byla by úmluva, podle níž se zavázala žalobkyně platiti z obývané jí místnosti nájem, nicotnou a byla by žalobkyně oprávněna (§ 1431 obč. z.) domáhati se na žalovaných jako majitelích domu vrácení zaplaceného nájemného (Sb. n. s. 11667, 13381). Odvolací soud jest na omylu, pokud z pouhého ujednání obsaženého v dopise z 25. června 1929 vyvozuje, že mezi stranami došlo k platné smlouvě nájemní (č. 4 § 503 c. ř. s.). Předcházela-li této dohodě úmluva jiná a to taková, již byl založen domovnický poměr, stala-li se tedy žalobkyně domovnicí v domě žalovaných a nebyl-li tento poměr dodatečně zrušen, zvláště svrchu uvedeným ujednáním ze dne 25. června 1929, šlo tu o smlouvu zákonem zakázanou a tedy nicotnou (§ 879 první odstavec obč. zák.), neboť žalobkyně nemohla se ani vzdáti práva na poskytnutí bezplatného bytu domovnického (§ 15 zák. č. 82/20 Sb. z. a n.). Žalobkyně přednesla v řízení první stolice, že žalovaní koupili dům v březnu 1927, i krátce po tom ji požádali, »aby si vzala v domě domovnictví«, že ona